

Vicenç Pagès Jordà

Visat núm. 13

(abril 2012)

par Sara Serrano Valenzuela

Vicenç Pagès Jordà (Figueres, 1963) forma part d'una generació d'escriptors en llengua catalana que no va haver de lluitar contra Franco, però que va sentir la pressió i la presència del franquisme durant la seva infantesa i adolescència en els anys seixanta i setanta.

Són autors que tracten l'exploració del jo —la solitud, la incomunicació, la nostàlgia d'una comunitat— i, encara més important, que escriuen sense donar solucions. La narrativa d'ara, la que conrea aquesta generació, exposa les diferents actituds i opinions dels personatges i deixa en mans del lector el fet de resoldre o no la situació.

Vicenç Pagès comença el seu itinerari literari l'any 1990 amb la publicació de *Cercles d'infinites combinacions*. Es tracta d'un recull de dotze contes entorn d'uns personatges que xoquen constantment amb la realitat, que estan perduts i que busquen la intensitat de la vida, però no l'arribaran a trobar. La particularitat dels relats és que neixen de l'altra literatura —a partir d'un to volgudament rodoledià o d'exemples lingüístics de Fabra— i dels fets culturals que la condicionen.

Hauran de passar cinc anys perquè surti a la llum *El món d'Horaci* (1995), novel·la experimental, a cavall entre la ficció i l'assaig creatiu, que marcarà un punt d'inflexió en la trajectòria de Pagès. La televisió, el tema del doble, el món universitari i, sobretot, el món barceloní conformen un *collage* desenvolupat en els diferents espais d'un pis d'estudiants a Gràcia —al final del llibre s'hi annexa el plànol amb la delimitació d'espais. A més a més, l'argot que utilitzen els personatges —cutiflinx, mameluc, butiflai— dona encara més vida a la ficció experimental. Que la novel·la s'acompanyi del plànol, de fitxes o del bloc del protagonista no és gratuït, sinó que apunta a una de les constants del seu còmput literari: la combinació de formats.

Carta a la reina d'Anglaterra (1997) és la novel·la curta amb què Vicenç Pagès es va donar a conèixer en cercles més amplis. Mitjançant la faula d'un ferrer que fa un pacte amb el diable, l'autor reflexiona sobre la immortalitat humana. El motiu de la faula permet, alhora, un passeig pel món occidental des de l'edat mitjana fins als nostres dies, així com un repàs dels temes que han preocupat sempre l'ésser humà. L'estil àgil i fluid no impedeix que la suggestió irònica inundi les pàgines del llibre.

El tema del doble, apuntat en *El món d'Horaci*, és el tema central del recull *En companyia de l'altre* (1998). Consta de deu contes, dotze miniatures —minibiografies de personatges que fan honor a l'adjectiu que els defineix— i un epíleg en què s'inclouen figures representatives d'aquesta temàtica, com ara Fernando Pessoa, Jorge Luis Borges o Edgar Allan Poe. Els contes mostren les diferents possibilitats de la desintegració de la identitat: els bessons idèntics, el desdoblament, l'alteritat, la

transfiguració o fins i tot la migració en vida a un altre cos. L'execució tècnica de cada final, la versemblança i la quotidianitat del tractament de cada tema i la multiplicitat de formes de la identitat projectades en aquestes pàgines podrien dur al lector gairebé a dubtar de la seva pròpia identitat.

Pel que fa a la narrativa més extensa, l'any 2003 apareix *La felicitat no és completa*. Podríem dir que es tracta de la novel·la més generacional de Vicenç Pagès, que retrata la seva generació, la que no va haver de lluitar contra Franco, però que va sentir la pressió i la presència del franquisme durant els anys seixanta i setanta. Set capítols ressegueixen la vida d'Àngel Mauri, a qui no li passa res però li passa tot. El lector no ho pot obviar perquè l'originalitat és precisament aquesta. Si bé en *El món d'Horaci* ja queda palesa aquesta impressió, en *La felicitat no és completa* el món interior devora tota la resta. Hi ha encara una altra cosa que el lector no pot deixar de notar: les referències musicals que travessen l'obra. I és mitjançant aquestes pinzellades musicals que l'autor s'assegura que ens apropem al personatge tant com sigui possible.

Relacionat amb la temàtica d'aquesta obra, el 2005 es publica *El poeta i altres contes*. Són biografies fictícies que van acompanyades de fotografies d'aquests suposats biografiats, narrades amb un llenguatge expressiu molt ric, entre l'humor i la tragèdia. El vincle amb *La felicitat no és completa* recau en el fet que totes aquestes vides descriuen persones que s'han adonat, potser massa tard, que la felicitat no existeix.

Els jugadors de whist (2010) és un llibre que ressegueix la crisi d'un home de quaranta anys que fa memòria de la seva vida durant el casament de la filla. Però dir només això, seria reduir-la. Per començar, el retrat és de tres generacions, la base del qual és Jordi Recasens —un home que ha acabat instal·lat al garatge de casa i que fa de fotògraf de casaments. Aquesta crisi dels quaranta la vivim des de la perspectiva humorística i sarcàstica, tot i que l'autor adopti el punt de vista d'un personatge mediocre, és capaç de mostrar alhora els aspectes tràgics de la seva existència.

Vicenç Pagès, com en obres anteriors, interrelaciona formats, i és en *Els jugadors de whist* que aquesta constant s'eleva al màxim. Un diari, referències musicals i cinematogràfiques, la influència de les noves tecnologies i de les xarxes socials configuren una de les obres actuals que retrata més extensament la nostra societat. El fet que els noms dels personatges siguin un sobrenom de Fotolog —Bad Boy, Tres Martinis— o que alguns capítols siguin íntegrament posts en un bloc ens ho demostra.

Amb *El llibre de l'any* (2011) l'autor ha apostat per una col·lecció de narracions que recullen celebracions i moments viscuts en el transcurs dels tres-cents seixanta-cinc dies d'un any.

Vicenç Pagès forma part d'una generació d'escriptors en llengua catalana que aporta elements innovadors a la narrativa contemporània. Són autors que tracten l'exploració del jo —la solitud, la incomunicació, la nostàlgia d'una comunitat— i, encara el més important, que escriuen sense donar una solució moral. És a partir de les diferents actituds i opinions dels personatges que el lector té la responsabilitat de resoldre o no la situació. És el cas, *mutatis mutandis*, de Toni Sala amb *Rodalies* (2004) o *Marina* (2010); de Jordi Puntí amb *Maletes perdudes* (2010) o amb la recent publicació d'*Els castellans* (2011); de Francesc Serés amb els reculls *La força de la gravetat* (2007) o *Contes russos* (2010). En definitiva, estem parlant d'una generació d'autors que han obert un nou camí a la narrativa catalana que encara té molt per recórrer.